

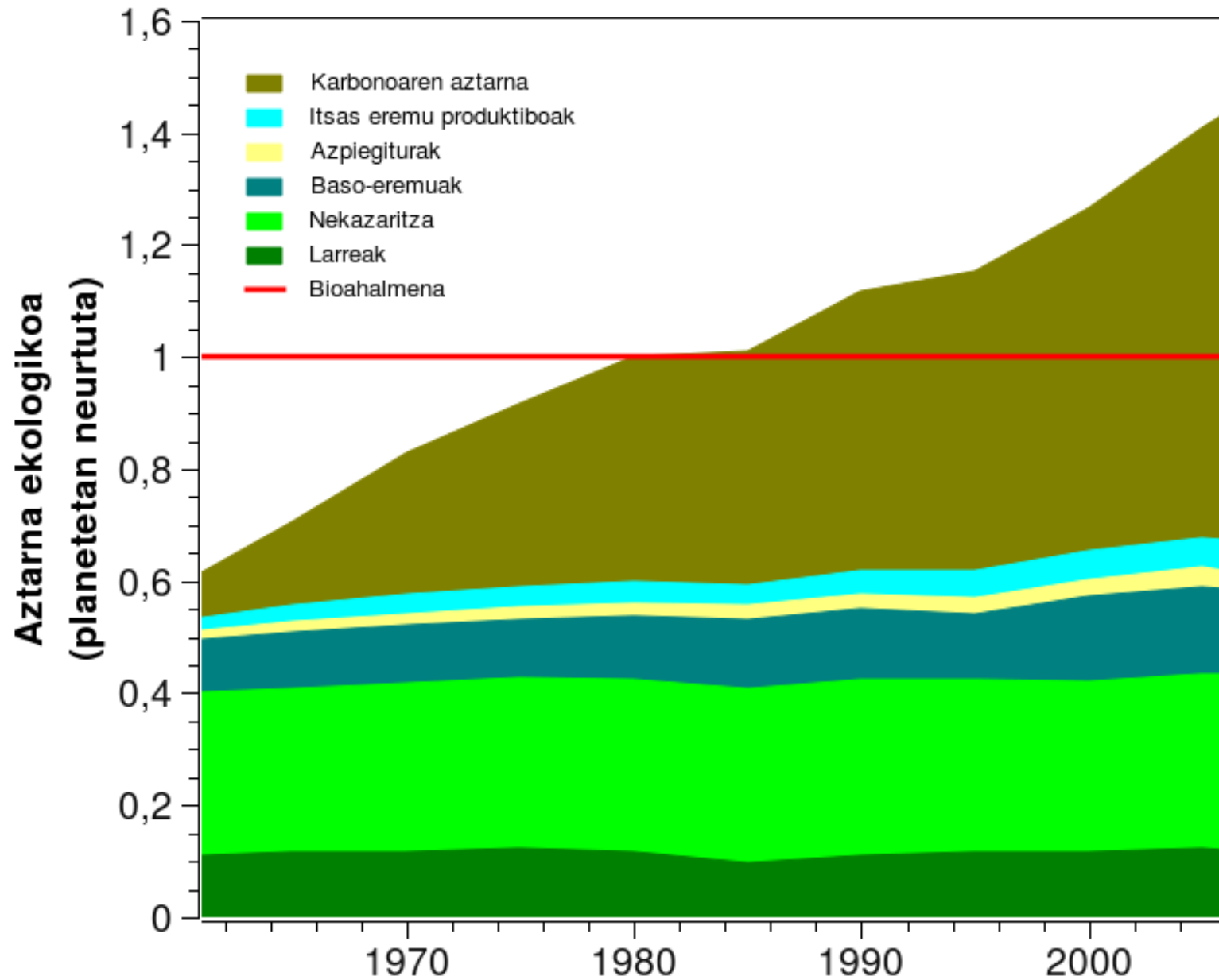
***Energia-alternatiben bila:
ez dago egungo eredua
elikatuko duen alternatiba
energetiko iraunkorrik.***

Gorka Bueno - EHU

 38. Udako
Ikastaroak 2010

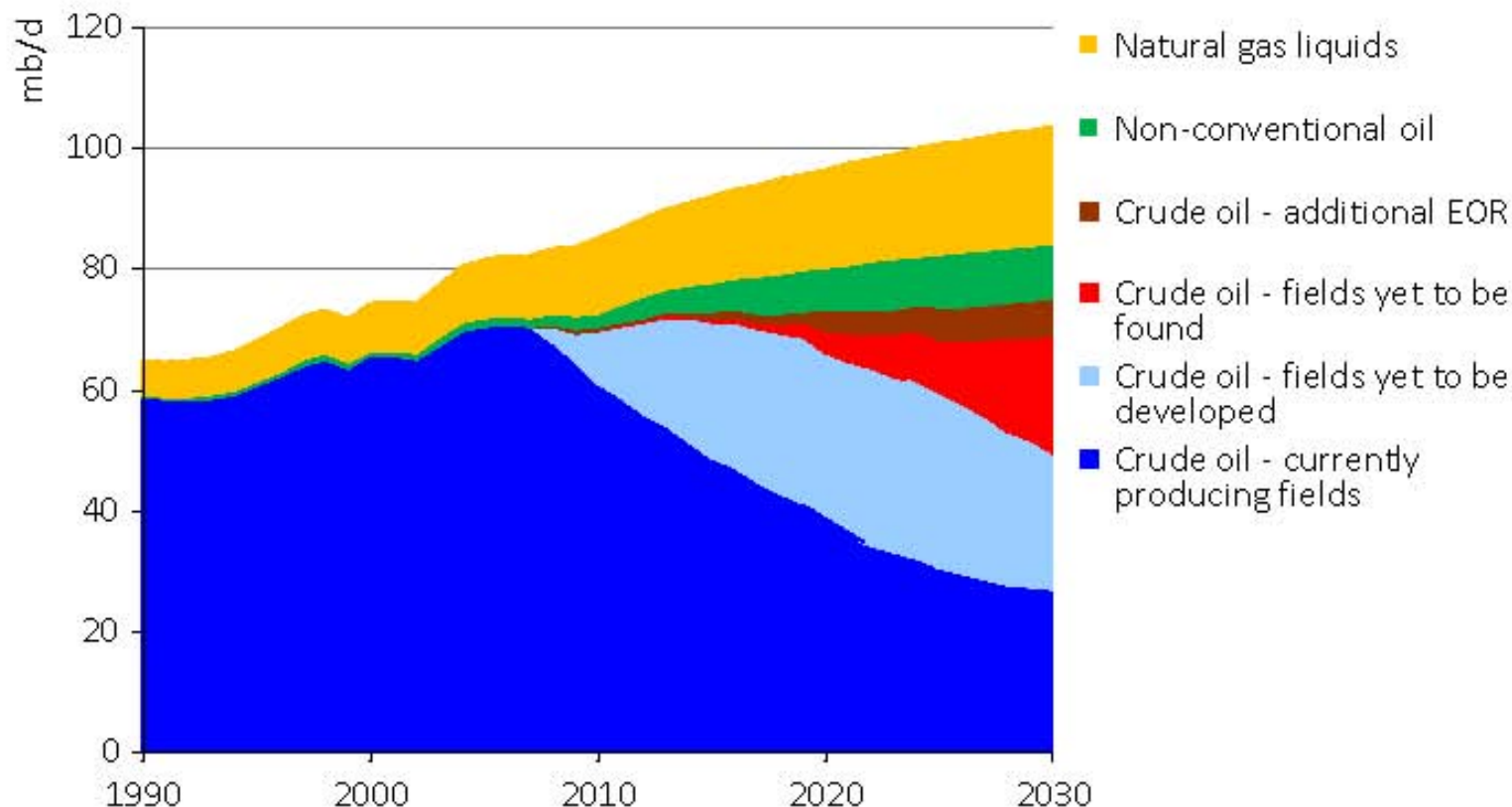
Eibar, 2010eko uztailak 13

Gizateriaren aztarna ekologikoa (1961-2006)

World oil production in the Reference Scenario

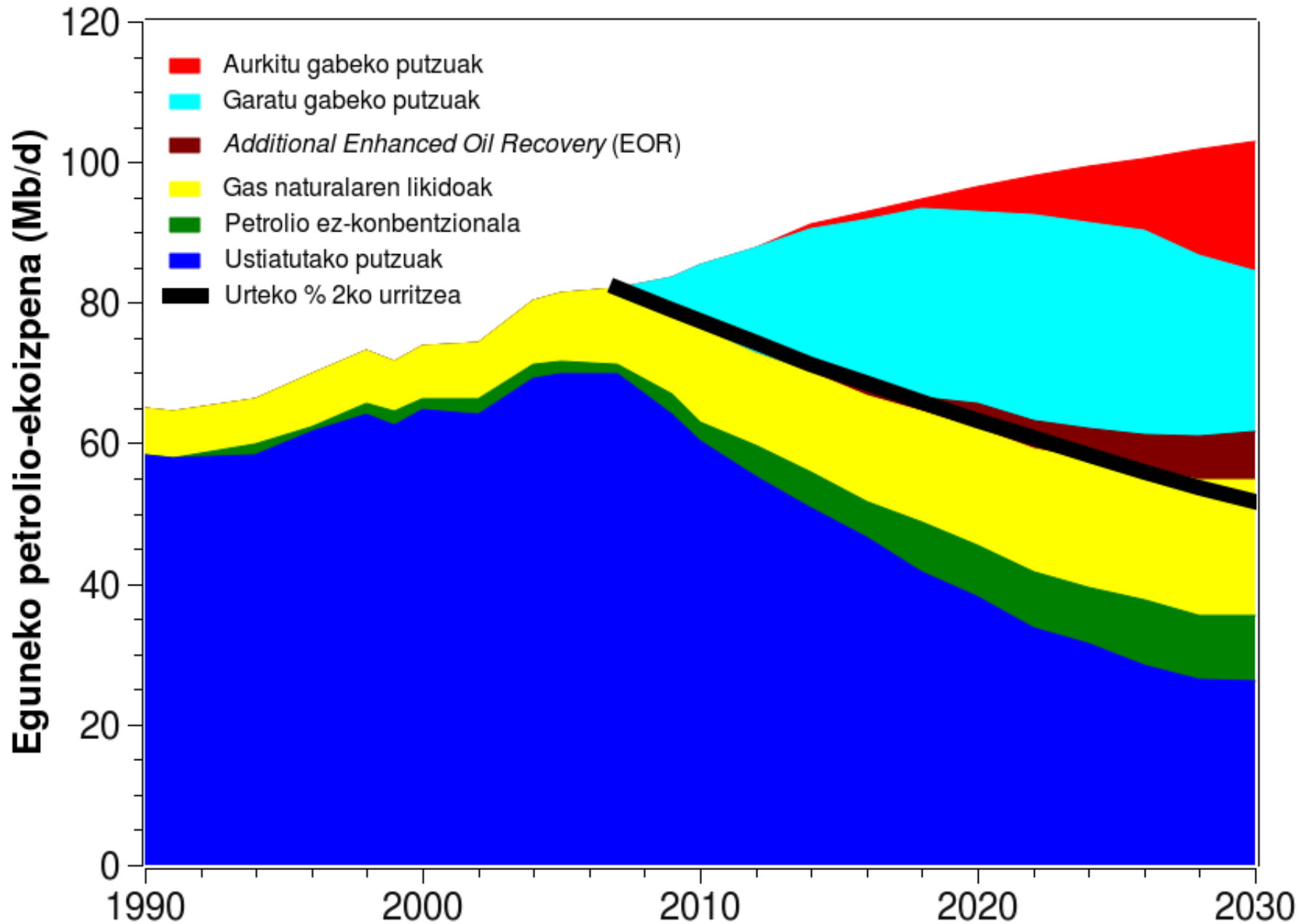
World
Energy
Outlook
2008

Production reaches 104 mb/d in 2030, requiring 64 mb/d of gross capacity additions – six times the current capacity of Saudi Arabia – to meet demand growth & counter decline

Petrolio-ekoizpenaren bilakaera

WEO 2008 txostenaren arabera

Beste arrazoi bat erregai fosilen kontsumoa sakonki urritzeko: klima-aldaketari aurre egiteko beharra

Klima-aldaketa katastrofikoak saihesteko, funtsezkoa da erregai fosilen kontsumoa sakonki murriztea XXI. mendean zehar.

Ezarri behar ditugun neurrien diagnosia gero eta argiagoa da:

- ▶ Planetaren azaleko tenperatura globalak ezin du 2 °C baino gehiago igo industriaurreko aroko mailaren gainetik (azken ehun urteetan 0,74 °C igo da jada);
- ▶ CO₂ isurketen murrizketa sakonak gertatu behar dira;
- ▶ isurketen gailurra ahal bezain laster gertatu behar da, nahiz eta beranduago gertatu garapen-bidean dauden herrietan, herri garatuetan baino;
- ▶ bidea, **ekitatean** eta **iraunkortasunean** sendo oinarrituta egin behar dugu.

Zehazkiago:

- ▶ CO₂-aren kontzentrazioa atmosferan 350 ppm-tan egonkortu behar dugu;
- ▶ Herri garatuetan CO₂ isurketa jarraituak hasi behar dira jada (isurketen kontrakzioa);
- ▶ etorkizunean, biztanleko isurketak berdindu beharko dira planetan zehar (isurketen konbergentzia).

Isurketa-murrizketen eszenarioa Euskal Herrian

	<i>Mundua</i>	<i>EAE</i>	<i>Nafarroa</i>	<i>Ipar EH</i>	<i>AEB</i>	<i>Txina</i>
2000 urtea						
CO ₂ isurketak (Mt CO ₂)	26 500	21,13	4,19	1,69	5 741,73	3 405,85
Populazioa (milioi pertsona)	6 155	2,13	0,6	0,27	288	1 267
Per capita CO ₂ isurketak (t CO ₂ /cap)	4,33	9,90	6,97	6,21	19,94	2,69
2050erako proiektzioa						
CO ₂ isurketak (Mt CO ₂)	3 975	0,93	0,26	0,12	175	616
Populazioa (milioi pertsona)	9 150	2,13	0,6	0,27	404	1 417
Per capita CO ₂ isurketak (t CO ₂ /cap)	0,43	0,43	0,43	0,43	0,43	0,43
Murrizketa, guztira	% 85,0	% 95,6	% 93,8	% 93,0	% 96,9	% 81,9
Murrizketaren urteko erritmoa	% 3,7	% 6,1	% 5,4	% 5,2	% 6,7	% 3,4

Iturria: Gorka Bueno, 2010.

Kontrakzioa gehi konbergentzia

Mendekotasun energetiko larria Euskal Herrian

Europako Batasunean buruaskitasuna % **50** da.

Buruaskitasuna oso apala da Euskal Herrian:

% 5,4 EAEn, % 14,9 Nafarroan, % 2 ipar Euskal Herrian.

Europako Batasunaren helburua:

2010ean berriztagarriek %12 ematea, eta % 20 2020an.

Orain % 5 EAEn, % 13,3 NFEn, % 6 inguru Euskal Herrian.

1. Euskal Herriko energia ekoizpena, buruaskitasuna eta berriztagarrien ekarpena, kontsumo gordinaren ehunekoetan neurtuta.

KTPB	Petrolio eta deribatuak	Energia deribatuak	Elektrizitate hidraulikoa	Hidrauliko txikia (<10 MW)	Elektrizitate eolikoa	Elektrizitate fotovoltaikoa	Energia eguzki termikoa	Biomasa	Guztira	Kontsumo gordina	Buruaskitasuna (%)	Berriztagarriak (%)
EAE (2007)	7	22	16	13,2	27,9	0,71	0,9	331,2	418,91	7773	5,39	5,02
Nafarroa Garaia (2006)	0	37,89	4,98	31,77	184,64	3,12	1,62	95,51	359,53	2.414,34	14,89	13,32
Iparraldea (2004-05)	0	0	0	9,89	0	0	0,18	8,58	18,66	1300	1,44	1,44
Guztira	7	59,89	20,98	54,86	212,54	3,82	2,71	435,3	797,1	11.487,34	6,94	6,36
Guztira (%)	0,88	7,51	2,63	6,88	26,66	0,48	0,34	54,61	100			

Mendekotasun energetiko larria Euskal Herrian

Gas naturalaren apustu oso arriskutsua:

- ▶ Energia egoera larriari aurre egiteko, administrazioek gas naturalaren aldeko apustu sutsua egin dute.
- ▶ Fosilen artean gas naturala garbiagoa da, eta elektrizitatea sortzen duten ziklo konbinatuak efizienteagoak dira.
- ▶ Nafarroako Foru Erkidegoan ziklo konbinatuen potentzia jada eolikoa baino handiagoa da, eta are gehiago handiagotu nahi dute.
- ▶ Baina horrela ez dira arazoak konpontzen; OECD barruan halakorik ez dago.

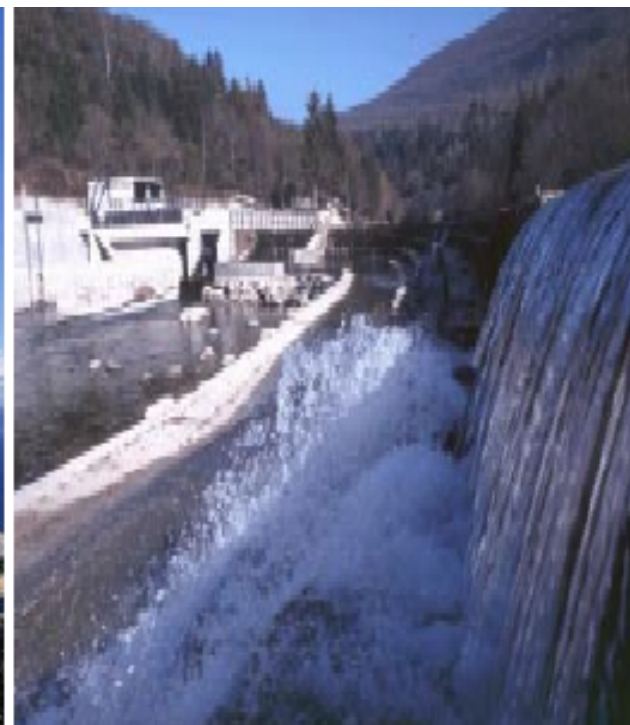
Berriztagarrien aldeko apustua itxurazkoa da zentzu askotan:

- ▶ Hondakinen kudeaketan eta biomasaren erabileran (paperaren ekoizpena).
- ▶ Sorkuntza elektriko berriztagarria osagarria eta bigarren mailakoa da, erregai fosilek menderatzen duten sare elektriko zentralizatu batean.
- ▶ Irizpide nagusia diseinuetan eta kudeaketan: etekin ekonomikoa handitzea.

Mendekotasun energetikoa kudeaketan erabatekoa da!!

Energia berriztagarriak zoragarriak dira baina...

- ✓ Energia-emari berriztagarri anitz daude eskuragarri, mota askotako ustiapenak ahalbidetzen dituztenak.
- ✓ Emari berriztagarrien energia-kateak motz-motzak dira, orokorrean.
- ✓ Fluxu berriztagarriak ustiatzen dituzten teknologia asko oso efizienteak dira.
- ✓ Energia-emari berriztagarriak (eguzkia, haizea...) doakoak dira.
- ✗ Energia-emari berriztagarriak ustiatzen dituzten teknologiak ez dira doakoak eta askotan nahiko garestiak dira (ekonomikoki, baita energetikoki ere).
- ✗ Natura ezin dugu kontrolatu.
- ✗ Energia-emariak agortezinak dira, baina mugatuak edozein unetan; eta nekez metatzen dira.
- ✗ Emari berriztagarrien ustiapenak ere inpaktuak dakartza.

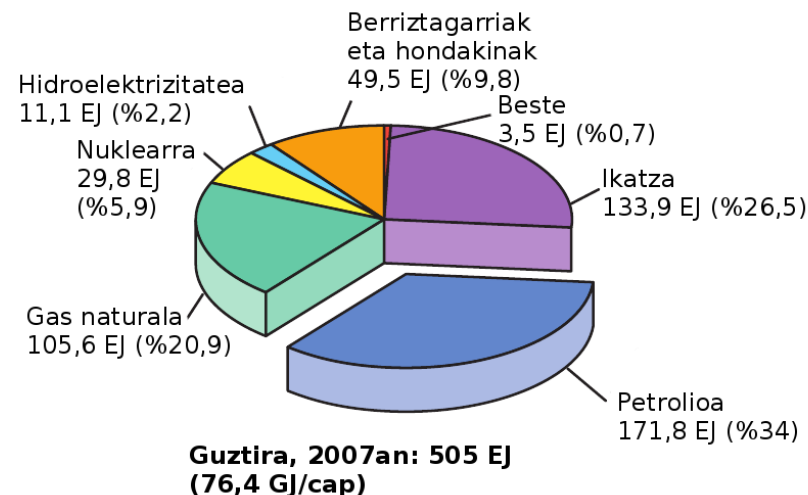
... ez dute miraririk egiten!!

Zein izan daiteke emari berriztagarrien potentzialtasuna 2050ean?

Energia-eskaintza 2050. urtean

Erregai fosilak

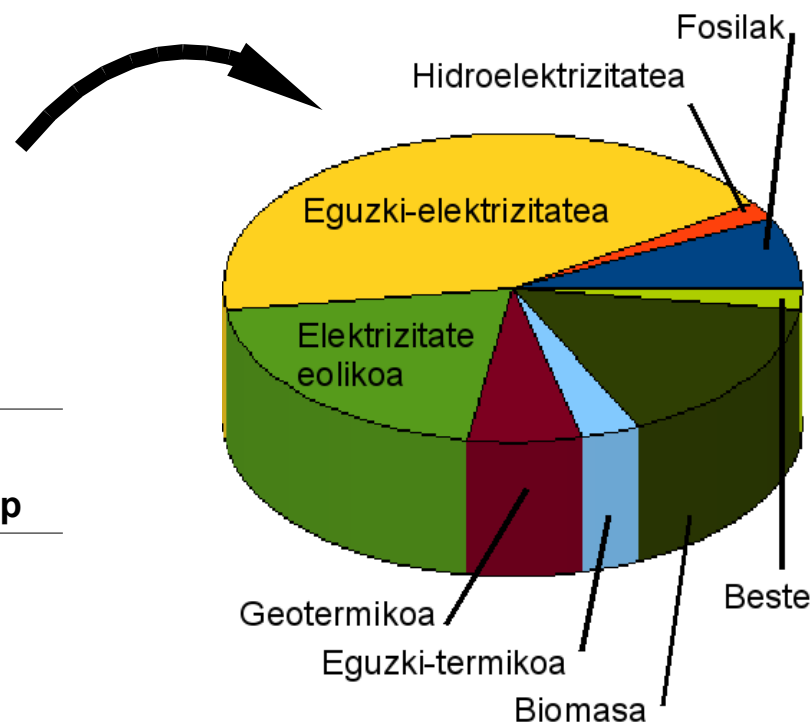
Per capita CO ₂ isurketak (2000. urteko isurketa-mailarekiko % 85eko murrizketa, CO ₂ -ren egonkortze-kontzentrazioa 350 ppm)	0,43 t CO ₂ /cap
Per capita energia-kontsumoa (ikatz % 33, petrolio % 33, gasa % 33 suposatuz)	5,63 GJ/cap
Erregai fosilen kontsumoa mundu mailan	51,5 EJ

Berriztagarriak* (potentzialtasun iraunkorra)

Hidroelektrizitatea	12 EJ
Elektrizitate termoelektro eta fotovoltaikoa	288 EJ
Elektrizitate eolikoa	135 EJ
Energia eguzki-termikoa	43 EJ
Energia geotermikoa	22 EJ
Biomasa	105 EJ
Beste batzuk (itsas energia...)	15 EJ

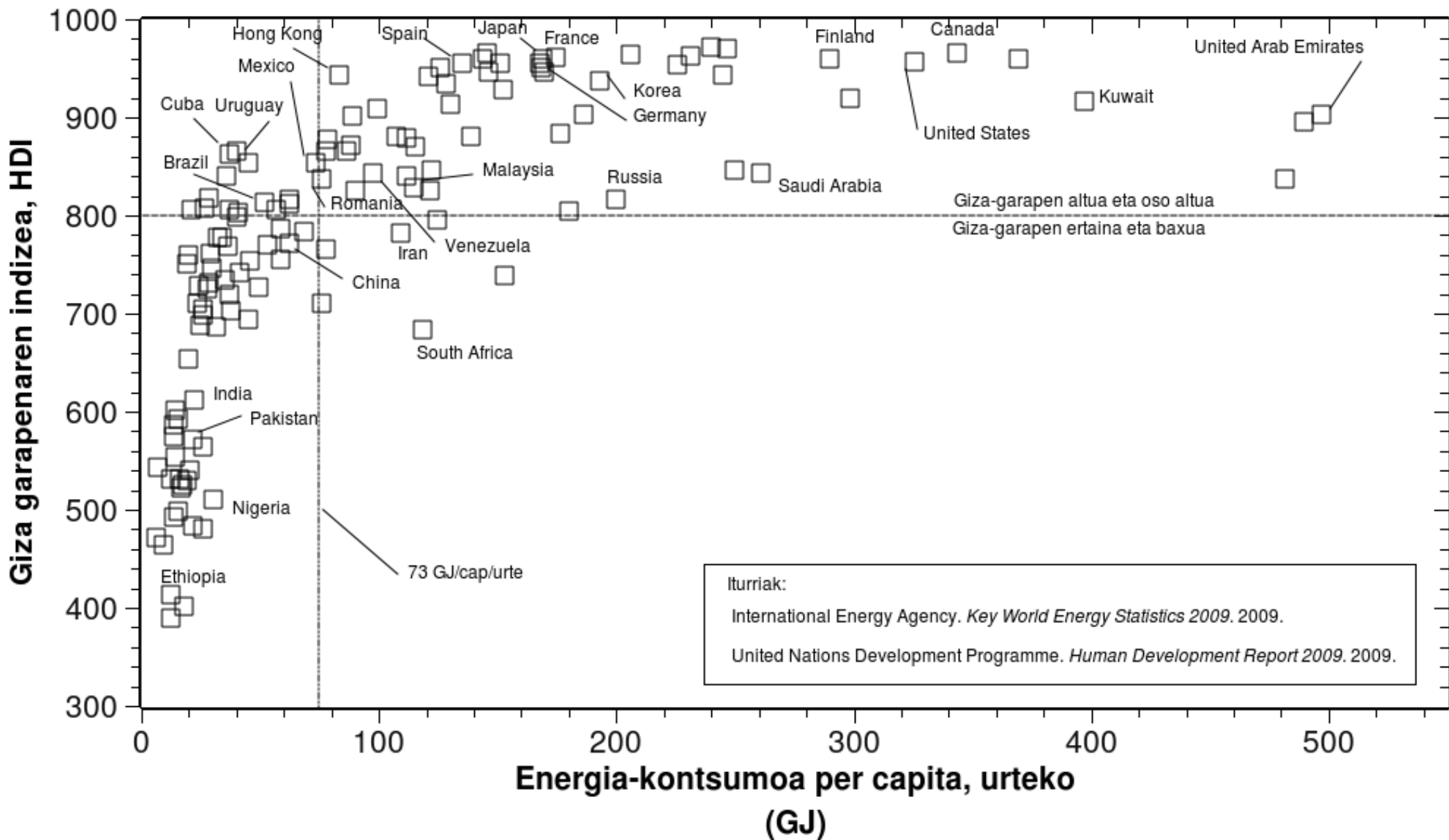
Guztira 671,5 EJ
73,4 GJ/cap

(*) WBGU, 2004: German Advisory Council on Global Change. World in Transition, Volume Three: Towards Sustainable Energy Systems 3. Londres: Earthscan, 2004, 43-95 orr.

Duintasunez bizi daiteke kontsumo-maila horrekin?

Energia-kontsumoa vs giza garapena munduko herrialdeetarako 2007an

Ase daiteke iraunkorki zibilizazioaren energia-beharra 2050. urtean, 9 150 000 000 pertsonako planeta batean?

BAI!! baina...

- ▶ 40 urtean energia-sektorea goitik behera eraldatu beharko da;
- ▶ batez besteko kontsumoak gaur egungoaren antzekoa izan beharko luke;
- ▶ Europar kontsumo-maila erdira jaitsi beharko da (AEBetan laurden batera).
- ▶ Gutxien eta gehien kontsumitzen dutenen arteko aldea gutxitu behar da: batez besteko kontsumoak benetako erreferentzia izan daitezela.
- ▶ Hazkunde jarraitu eta amaiezina ezinezkoa da!!

Euskal Herriko egoera aztertuz gero, ñabardura garrantzitsuak agertzen zaizkigu:

- ▶ Berriztagarrien potentzialtasuna, *per capita* terminoetan, baxuagoa da (% 30 gutxiago?)
- ▶ Nahaste energetikoa desberdina izango da (biomasa gehiago, gehienetatik gutxiago, batzuetatik batera ez).

Trantsizio energetikorako elementu batzuk:

- X** Erregai fosilek funtsezkoak izaten jarraituko dute, baina ***iraunkorra izan behar duen era batean*** kontsumitu behar ditugu:
 - X** Planetaren mugak errespetatu alde batetik (klima-aldaketa), agorpenari egokitu eta moldatu bestetik (petrolioaren gailurra), gero eta gutxiago kontsumituz.
 - X** Erregai fosilak alternatiba berriztagarriak martxan jartzeko erabili behar ditugu.
- X** Emari berriztagarrien ustiapen masiboak beste paradigma bat eskatzen du energia-kontsumo eta sorkuntzarako:
 - X** Kontsumo-maila apalagoak.
 - X** Energia-nahaste askoz anitzagoa.
 - X** Elektrizitate berriztagarria oso garrantzitsua.
 - X** Garraioaren elektrifikazioa: etorkizuneko erronka bat.
 - X** Naturaren erritmoei egokitu beharra.
 - X** “Energia-iraultza” magikorik ez dezagun espero (hidrogenoa, fusioa, CCS, ...).

Erronkak eta bidegurutzeak trantsizio energetikoan

- ✗ Emari berriztagarrien ustiapen zabal eta intentsibo batek eskala itzeleko erronka teknologiko asko dakartza:
 - ✗ sare elektrikoaren kudeaketa;
 - ✗ elektrizitatearen metaketa eskala handian;
 - ✗ inpaktuak garraio sektorean (mugikortasuna sakonki murriztu);
 - ✗ inpaktuak nekazaritzan (dietak aldatu, lekuko ekoizpena nagusi);
 - ✗ inpaktuen eta iraunkortasunaren baliespen egokia (biomasaren kasua, ...).

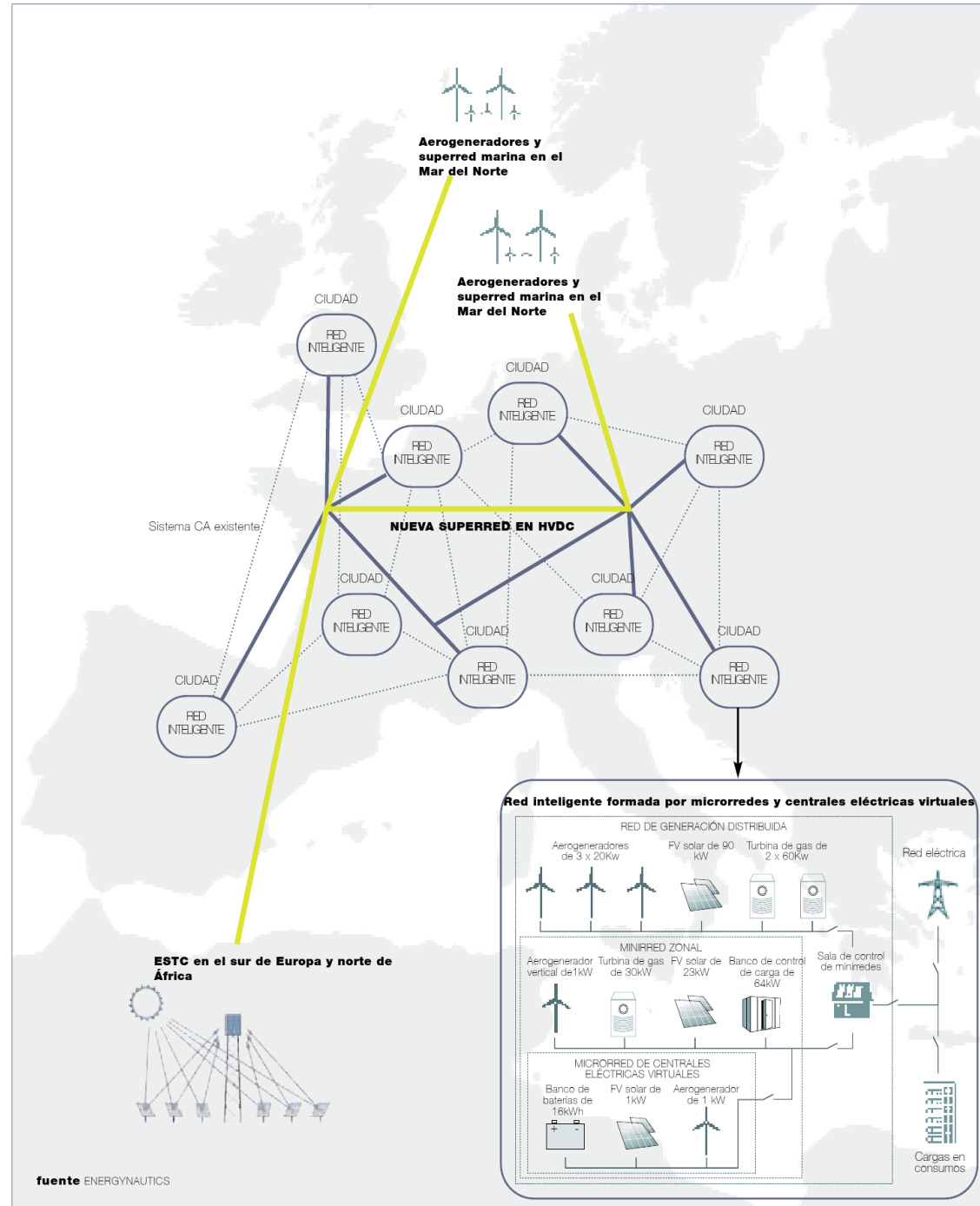
- ✗ Bidegurutze batzuk (eta ez nolana hikoak):
 - ✗ Eskala handiko ala txikiko irtenbideak?
 - ✗ Irtenbide globalak ala lokalak?

EREC/Greenpeace-eko apustua:

Ipar itsasoko haize-parke eta Ipar Afrikako planta termoelektriko erraldoiak, tentsio oso altuko sareen bidez konektatuta.

figura 1: visión general del futuro sistema eléctrico con gran protagonismo de las renovables

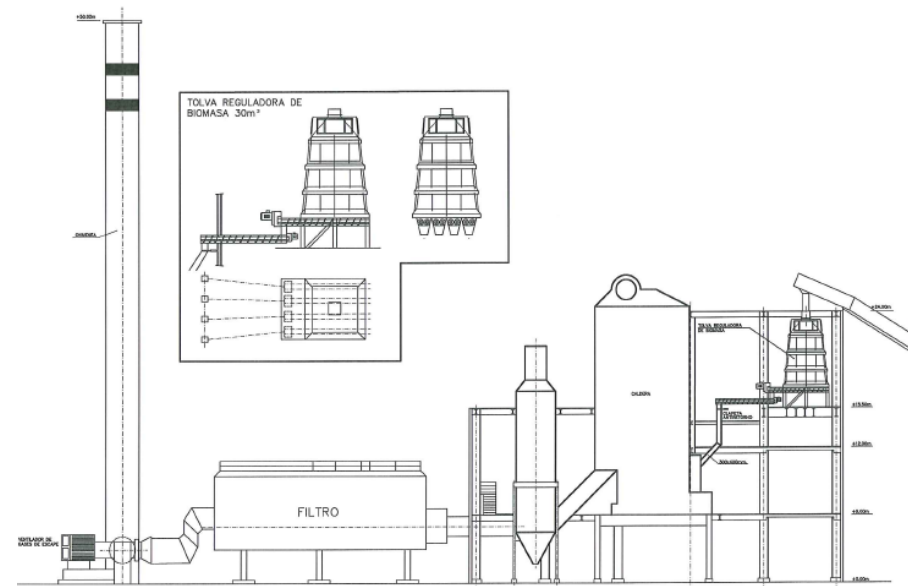

Iturria: EREC/GREENPEACE, 2010eko otsaila

Bi eredu desberdin biomasaren ustiapenerako: Ultzama eta Errigoiti

<i>Ultzamako biomasa-planta</i>		<i>Errigoitiko biomasa-planta</i>	
Berokuntza eta ur beroa	Ekoizpena	Elektrizitatea	
700 kW + 2 x 50 kW (termikoa)	Potentzia	71,4 MW (termikoa)	
% 80	Efizientzia	22 MW (elektrikoa)	
1 400 ordu	Funtzionamendua urtean	% 30 (gehienez)	
600 tona biomasa	Biomasaren kontsumoa	8 000 ordu	
8,5 GJ/t biomasa (hondakinak)	Biomasaren energia-dentsitatea	180 000 tona biomasa	
8,5 GJ/ha	Basoaren produktibitatea	11,4 GJ/t biomasa (hondakinak baino gehiago?)	
600 hektarea	Ustiatutako baso-azalera	Zehaztu gabe	
		122 000 hektarea (1 220 km ²)* (Bizkaiko baso-azalera: 956 km ²)	
6 000 hektarea (Ultzama)	Baso-azalera	1 650 hektarea (Errigoiti+Arrieta)	
1 663 pertsona	Biztanleria	1 560 pertsona (Errigoiti+Arrieta)	

* 0,4 tpb/ha-ko produktibitatea suposatuz

Eskala handiko ala txikiko azpiegiturak?

Irtenbide berriztagarri erraldoien iraunkortasuna zalantzarria da, baina:

- ✗ Sare elektrikoa gizateriaren azpiegiturarik zentralizatuena eta handiena da.
- ✗ Paradigma berriztagarrian ere Euskal Herria ez da elektrikoki buruaskia izango.

Irtenbide globalak ala lokalak?

Ikuspegi lokala funtsezkoa da iraunkortasuna bermatzeko, baina:

- ✗ Biomasaran arloan, “*lokalak*” esan nahi du “*oso-oso lokala eta eskala txikikoa*”.
- ✗ Ikuspegi hau bateraezina da egungo paradigma ekonomikoaren hainbat elementurekin: mugikortasuna, produktibismoa, etekinen maximizazioa, nazioartekotzea, globalizazioa...

“Irtenbide berriztagarrien” inpaktuak ere sostengaezinak dira kontsumo ereduak aldatu ezean (sakonki urritu ezean).

***Teknologiak lagundu ahal digu,
baina aldaketa sozialik gabe ez dago irtenbiderik.***